โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าโรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย

ประจำปีงบประมาณ 2568

โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย

ต.พญาแก้ว อ.เชียงกลาง จ.น่าน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

ชื่อโครงการ	**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย**
กิจกรรม	**พัฒนาผู้เรียน (การบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน)**
สนองกลยุทธ์	☑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อที่ ๓ ☑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่านเขต ๒ ข้อที่ ๕ ☑ โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย ข้อที่ ๕
สนองมาตรฐาน สพฐ.	**มาตรฐานที่ ๗, ๘, ๑๐**
จุดเน้น	พัฒนาการบริหารจัดการในโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
ลักษณะของโครงการ	☑ ใหม่ ☐ ต่อเนื่อง
ผู้รับผิดชอบโครงการ	**นางสาวสุชาวดี มีบุญ, นางสาวเอวิกา ขุนนิทา**
ระยะเวลาดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘
งบประมาณ	๒๐,๐๐๐ บาท

---

๑. ประเภทโครงการ

☐ การบริการวิชาการ
☐ การพัฒนาการเรียนการสอน
☑ การบูรณาการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน
☑ การพัฒนานักเรียน
☐ การจัดการความรู้

๒. ความสอดคล้องของโครงการกับพันธกิจของโรงเรียน

☐ ๑.พัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน
☐ ๒.พัฒนาบุคลากรให้มีขวัญ กำลังใจ และมีความรู้
☑ ๓.ปลุกจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม จารีตประเพณีท้องถิ่น และ สิ่งแวดล้อม
☐ ๔.กระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
☑ ๕.แสวงหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา
☑ ๖.พัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้คู่คุณธรรม อยู่ในสังคมได้
☑ ๗.น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างมีความสุข

๓. ชื่อโครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย

๔. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. นางสาวสุชาวดี	มีบุญ	หัวหน้าโครงการ
๒. นายอุเทน	มังคละ	กรรมการ
๓. นางอนัญญา	สมมุติ	กรรมการ
๔. นางสาวศศิธร	ไชยยา	กรรมการ
๕. นางสาวสายสุดา	ลำน้อย	กรรมการ

๖. นางสาวศศิธร	ไชยยา	กรรมการ
๗. นายวุฒิชัย	บุญตัน	กรรมการ
๘. นางสาวปิยะพร	วิทา	กรรมการ
๙. นางสาวเอวิกา	ขุนนิทา	กรรมการและเลขานุการ
๑๐. นางอัญมณี	ระวังการ	ที่ปรึกษา

๕. ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ดำเนินการตั้งแต่ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ จนถึง วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

๖. หลักการและเหตุผล

ตามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริบางประการ เกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ซึ่งมีใจความดังต่อไปนี้

"การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณ ต่อไปการให้วิธีสอนการอบรมและให้ความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความเครียดซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว"

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริจัดตั้งงาน "สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน" เพื่อเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โดยให้เยาวชนนั้น ได้ใกล้ชิดกับพืชพรรณไม้ เห็นคุณค่าประโยชน์ ความสวยงาม อันจะก่อให้เกิดความคิด ที่จะอนุรักษ์พืชพรรณ ต่อไป

สวนพฤกษศาสตร์ คือ แหล่งที่รวบรวมพันธุ์พืชชนิดต่างๆ ทีมีชีวิต จัดปลูกตามความเหมาะสม กับสภาพถิ่นอาศัยเดิม มีห้องสมุด สถานที่เก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้รักษาสภาพ อาจเป็น ตัวอย่างแห้ง หรือตัวอย่างดอง หรือเก็บรักษาด้วยวิธีอื่นๆ พันธุ์พืชที่ทำการรวบรวมไว้นั้น จะเป็นแหล่งข้อมูล และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ นอกจากนี้สามารถใช้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสามารถดำเนินการ สวนพฤกษศาสตร์ในพื้นที่ของโรงเรียน โดยมีองค์ประกอบดังกล่าว เป็นสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ใช้ในวัตถุประสงค์ดังกล่าว อีกทั้งใช้ในการศึกษาและเป็นประโยชน์ในการสอนวิชาต่างๆ

จากพระราชดำริและพระราโชวาทของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเรื่องของสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานปกติในเรื่องของการเรียนการสอน และในเรื่องของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นทางโรงเรียน จึงได้ มีการประชุมหารือ และเห็นพ้องต้องกันที่จะสนองราชดำริ ดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย จังหวัดน่าน เป็นโรงเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ร่มรื่น สวยงาม โรงเรียนได้เอาใจใส่ดูแลพรรณไม้เป็นอย่างดีแต่ยังขาดการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนมีความรักความร่มรื่นสวยงามของพรรณไม้ และขาดความรู้ความเข้าใจในสรรพคุณและคุณค่าของต้นไม้ที่มีในท้องถิ่นของตนเอง จึงมีแนวคิดสอดคล้องกับงานสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้สมัครเข้าร่วมโรงการดังกล่าว

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จึงเป็นการดำเนินงานในอีกรูปแบบหนึ่งของ "สวนพฤกษศาสตร์" โดยมีการรวมพันธุ์ที่มีชีวิต มีแหล่งข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ มีการศึกษาต่อเนื่องมีการเก็บตัวอย่าง พันธุ์ไม้การรวบรวมพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาปลูกรวบรวมไว้ในโรงเรียนและภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีการบันทึกรายงานและข้อมูลรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับพันธุ์ไม้มุมสำหรับศึกษาค้นคว้าและมีการนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ มี เป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นไม่ฝืนธรรมชาติและเป็นไปตามความสนใจและความพร้อมของโรงเรียน ดำเนินการโดยสมัครใจไม่ให้เกิดความเครียด

๗. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างจิตสำนึกให้นักเรียน มีความรัก และเห็นคุณค่าของพรรณไม้

๒. เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมพรรณไม้ ข้อมูลพรรณไม้ และการเก็บรักษา เพื่อประโยชน์ ทางการศึกษา และเผยแพร่สู่ภายนอก

๓. เพื่อใช้เป็นแหล่งพักผ่อน

๔. เพื่อเป็นแหล่งความรู้ที่เปรียบเสมือนเป็นครูที่พูดไม่ได้

๘. เป้าหมาย

๘.๑. เป้าหมายเชิงปริมาณ

๘.๑.๑ นักเรียนบ้านผาน้ำย้อย ระดับ อนุบาล -ประถมศึกษาปีที่ ๖ และบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้บูรณาการทุกกลุ่มสาระกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๘.๑.๒ นักเรียนและบุคลากรทุกคนสนองพระราชดำริแบบเศรษฐกิจพอเพียง และมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช "งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน"

๘.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๘.๒.๑ นักเรียนและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๘.๒.๒ นักเรียนและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช สนองพระราชดำริ "สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน"

๙. สถานที่การดำเนินงาน

โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

๑๐. วิธีการดำเนินงาน

ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ	สถานที่	ผู้เกี่ยวข้อง
เตรียมการ			
ขออนุมัติโครงการ	๒๐ - ๒๗ กันยายน ๒๕๖๗	ห้องประชุมครู	ครูสุชาวดี/ผู้อำนวยการโรงเรียน
ชี้แจงและเชิญชวนให้บุคลากรต่างๆ ในงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดทำนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน	๓๐ กันยายน ๒๕๖๗	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ครูสุชาวดี/ผู้อำนวยการโรงเรียน
วางแผนการปฏิบัติงาน	๓๐ กันยายน ๒๕๖๗	ห้องประชุมครู	ครูสุชาวดี
ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินรและจัดประชุม	๓๐ กันยายน ๒๕๖๗	ห้องประชุมครู	ผู้อำนวยการโรงเรียน

นดำเนินการ			
แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาและสำรวจนธุกรรมพืชในโรงเรียน	๔-๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	คณะครูในโรงเรียน
จัดทำโรงเรือนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในงเรียน	๑๘ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๗	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	นายวุฒิชัย
จัดทำแผนผังพันธุกรรมพืช	๒ - ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ครูสุชาวดี/ครูเอวิกาและคณะกรรมการ
จัดหาและปลูกพืชท้องถิ่นและพืชหายาก	๑๖ – ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๗	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	นายวุฒิชัย
จัดทำตัวอย่างพืช	๖ - ๓๐ มกราคม ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	คณะครูในโรงเรียน
ขั้นตอน/กิจกรรม	**ระยะเวลาดำเนินการ**	**สถานที่**	**ผู้เกี่ยวข้อง**
นดำเนินการ			
จัดทำทะเบียนพืชและป้ายชื่อ	๓ – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	คณะครูในโรงเรียน
จัดทำสมุดบันทึกข้อมูลพรรณไม้	๓ – ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ครูเอวิกาและคณะกรรมการ
จัดทำเอกสารเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	๑ - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ครูสุชาวดี คณะครูในโรงเรียน
การเรียนการสอนบูรณาการเกิดขึ้นทุกมสาระวิชา	๑๖ พฤษภาคม - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ฝ่ายวิชาการโรงเรียนและคณะครู
นติดตามประเมินผล			
ประเมินความก้าวหน้าของการทำงานยคณะกรรมการเดือนละ ๑ ครั้ง	๑ มิถุนายน ๒๕๖๘ – ๑๕ กันยายน ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู
สรุปผลโครงการ	๑๖-๓๐ กันยายน ๒๕๖๘	โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย	ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้อำนวยการโรงเรียน

๑๑. งบประมาณ

งบประมาณในการดำเนินโครงการ (งบสนับสนุนจาก อบต.พญาแก้ว รวมประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

๑๒. การติดตามประเมินผล

๑๒.๑ ประเมินผลตามสภาพจริง

๑๒.๒ ประเมินผลจากผลงานของนักเรียน

๑๒.๓ ประเมินผลจากความร่วมมือของคณะครู

๑๒.๔ จัดทำรายงานสรุป

๑๓. การประเมินผลโครงการ

๑๓.๑ ผลงาน

๑. นักเรียนมีความเข้าใจในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๒. นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากงานสวนพฤกษศาสตร์

๑๓.๒ ผลลัพธ์

๑. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๑๓.๓ ผลกระทบ

๑. นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในชุมชน

๑๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๔.๑ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

๑๔.๒ นักเรียนและครูมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

๑๔.๓ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติแห่งชาติ

๑๔.๔ มีการจัดทำทะเบียนพรรณพืชในโรงเรียน

๑๔.๕ มีการเก็บตัวอย่างพืช

๑๔.๖ เป็นแหล่งความรู้ให้หมวดวิชาต่างๆบูรณาการในการเรียนการสอนและให้นักเรียนได้มาศึกษา

ลงชื่อ ..... ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวสุชาวดี มีบุญ)
ครูโรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย

ลงชื่อ ..... ผู้อนุมัติโครงการ
(นางอัญมณี ระวังการ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย

ร่วมพันปี
พ่อขุนราม
เอาไว้เถิด
แดนสยาม
ช่างงดงาม
ไทยด้วยกัน
ร้องให้เหมาะ
ถูกที่ผัน
ควบกล้ำกัน
อย่างมั่นใจ
อย่าไหวหวั่น
ยังไปสาย
ไม่ต้องอาย
ฟ้าดิน

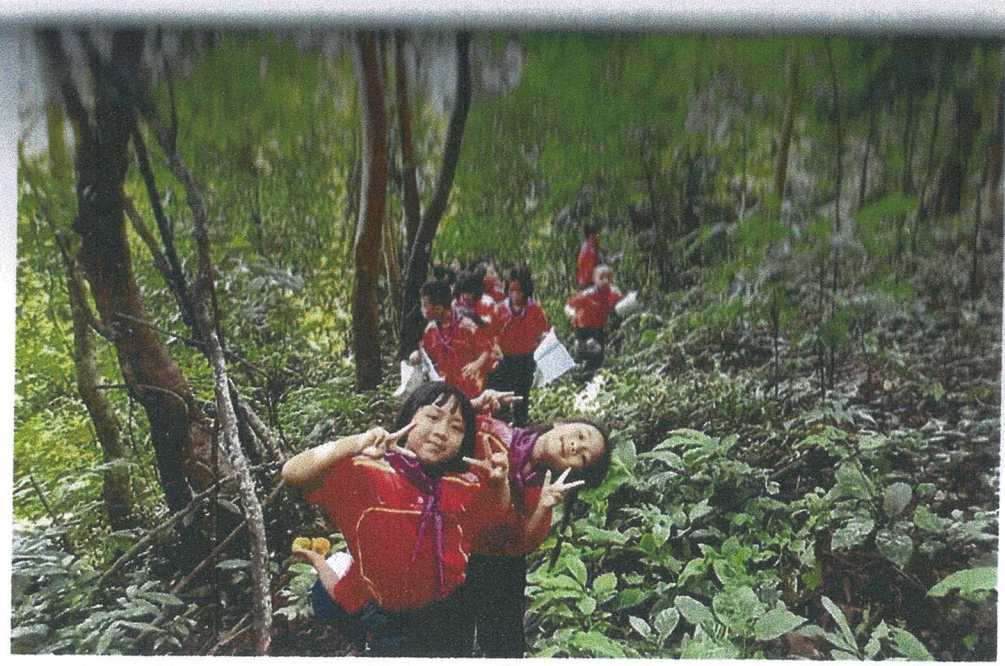

พลับพลา

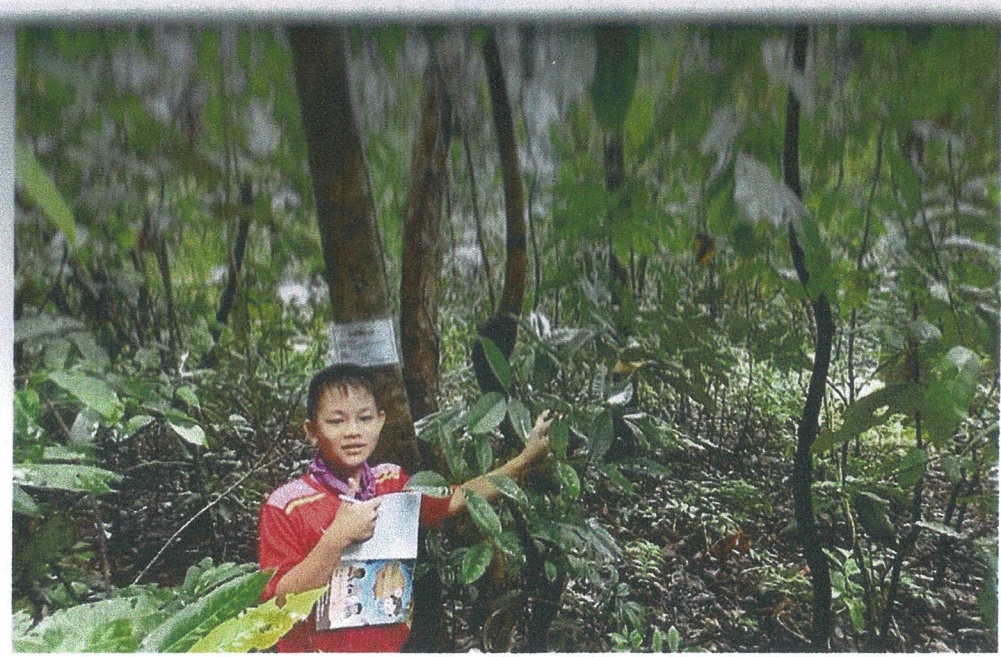

ความพึงพอใจ
ความพึงพอใจ
ความพึงพอใจ

โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย
อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

สมุดบันทึก
สวนพฤกษศาสตร์
ชื่อ - สกุล ..เด็กหญิงทิพย์ลิกา...บุญชื่น.....
ชั้นเรียน ...ป.4..... เลขที่ ..5.....
โรงเรียนบ้านผาน้ำย้อย
ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

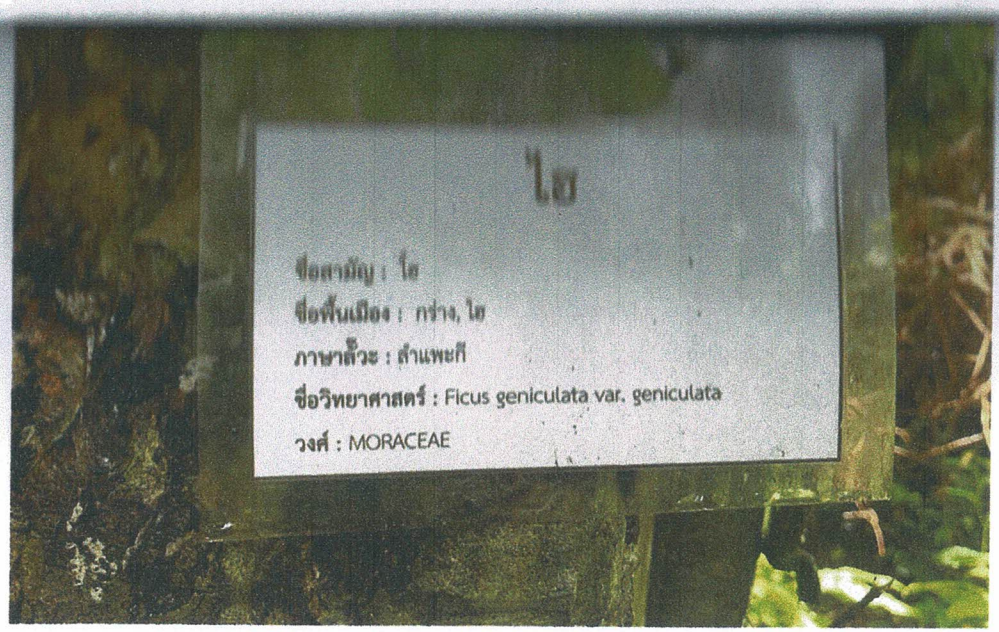
ไฮ
ชื่อสามัญ : ไฮ
ชื่อพื้นเมือง : กร่าง, ไฮ
ภาษาลั๊วะ : ลำแพะกี
ชื่อวิทยาศาสตร์ : Ficus geniculata var. geniculata
วงศ์ : MORACEAE

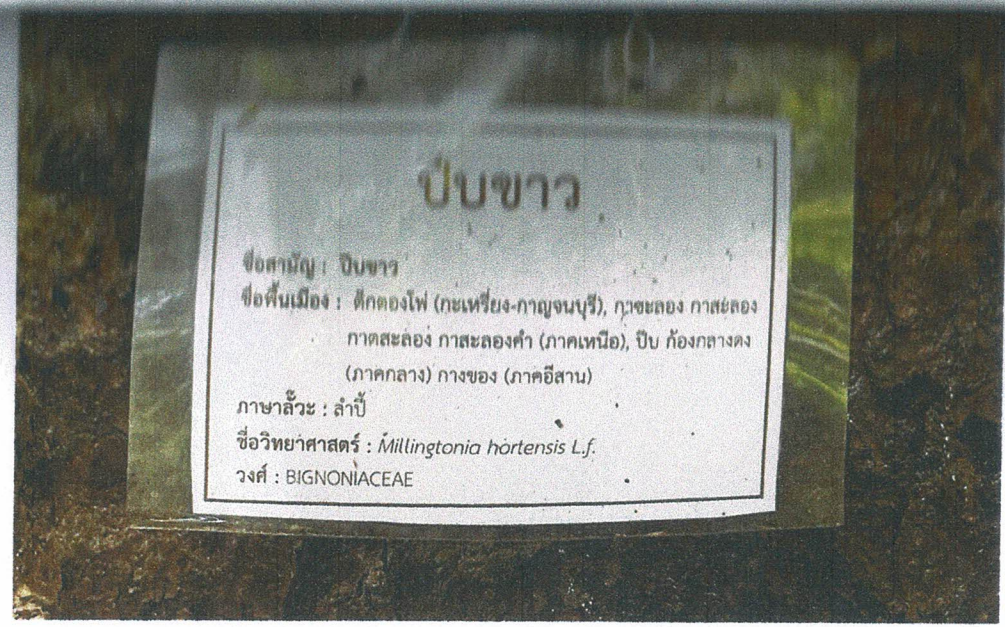
ปีบขาว
ชื่อสามัญ : ปีบขาว
ชื่อพื้นเมือง : ตีกตองโพ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), กาซะลอง กาสะลอง กาตสะลอง กาสะลองคำ (ภาคเหนือ), ปีบ ก้องกลางดง (ภาคกลาง) กางของ (ภาคอีสาน)
ภาษาลั๊วะ : ลำปี้
ชื่อวิทยาศาสตร์ : Millingtonia hortensis L.f.
วงศ์ : BIGNONIACEAE

มะก้อม
ชื่อสามัญ : มะก้อม
ชื่อพื้นเมือง : ม่วงก้อม, มะก้วยไม้, มะก้อม,ฟู่เอ๊าะ, มะกอกพราน,สกี กอโพ,สะเลียมดง,ออเมลยอ
ภาษาลั๊วะ : ลำแพะกอม
ชื่อวิทยาศาสตร์ : Turpinia cochinchinensis (Lour.)Merr.
วงศ์ : STAPHYLEACEAE

กระบก
ชื่อสามัญ : กระบก
ชื่อพื้นเมือง : กระบก,กะบก,จะบกก, ตระบก,จำเมาะ, ชะอัง,บก, หมากบก มะมื่น, มะสื่น,หมักสื่น ,หลักกาย
ภาษาลั๊วะ : ลำแพะหมืน
ชื่อวิทยาศาสตร์ : Irvingia malayana
วงศ์ : IRVINGIACEAE

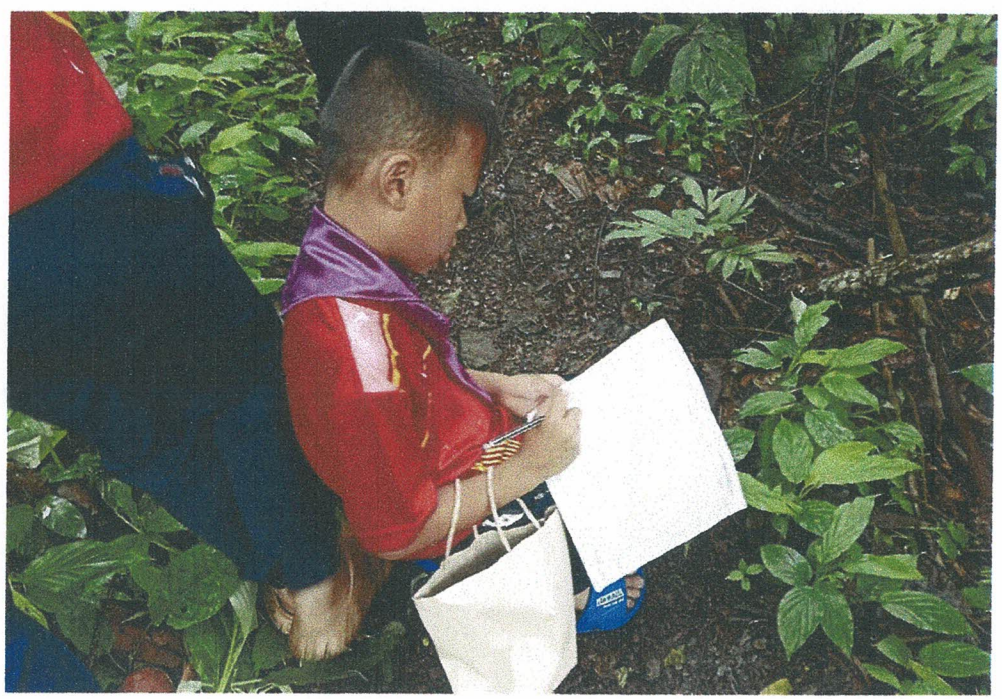

โรงเรียนบ้านผานำ้ย้อย
อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน